

Riforma tal-Liği tal-Prostituzzjoni

Parlament Nazzjonali taż-Żgħażagħ 2019

Indici

- I. Kelmtejn mill-kordinatur
- II. Introduzzjoni fuq iż-żewġ mudelli: Il-Mudell Nordiku u l-Mudell tan-New Zealand
- III. L-eta' legali għal kunsens biex taħdem fil-qasam tal-prostiruzzjoni
- IV. Sahha
- V. Fastidju Sesswali
- VI. Edukazzjoni
- VII. Tagħrif sesswali għal persuni b'diżabbilita'
- VIII. Parteċipanti

Kelmtejn mill-koordinaatur

Bħala grupp ta' żgħażagħ li għażel li jahdem fuq is-suġġett tar-riforma tal-liġi tal-prostituzzjoni, inkun sinċiera u nammetti li ma kienitx faċli biex ħloqna dawn il-proposti. Nametti li kollha ġejjin minn trobbija privileġġata u għalhekk kienet iktar diffiċli biex noħorġu b'numru proposti konkreti li jwasslu għat-triq tas-soluzzjoni. Minkejja dan, qrajna u fittixna kemm stajna biex insaħħu l-għarfien tagħna. Bejn impenn jew ieħor li kellna xorta sibna iċ-ċans biex nagħmlu laqgħat ma għaqdiet non governattivi fejn għenuna nifhmu iktar ir-realtajiet kif ukoll introducewna għal mudelli differenti u esperti barranin ta' dan is-suġġett. Staqsejna ukoll lil shabna, żgħażagħ ohra, fuq ir-riforma tal-liġi tal-prostituzzjoni biex naraw oħrajn x'jaħsbu. Ta' dan nirringrazzjhom talli żewqu r-riċerka tagħna għax kienu ta' għajjnuna għalina sabiex inkunu nistgħu iktar aħjar x'jaħsbu żgħażagħ ohra.

Nemmnu bħala partit illi l-edukkazzjoni għandha tkun ta' pedament sod biex nagħillmu liż-żgħar fuq is-saħħha sesswali u ir-realtajiet tal-prostituzzjoni. Inkomplu imbgħad billi nsħħu is-servizzi li għandna kif ukoll ikoll ikollna dejjem il-medicina li ikun hemm bżonn f'każ ta' mard sesswali. Nemmnu ukoll li hemm bżonn ta' diskussjonijiet u riċerka serja fuq servizzi tal-prostituzjoni għal użu ta' persuni b'diżabillita'.

Dawn il-proposti li qed nippreżentaw, inkitbu minn grupp ta' żgħażagħ li jixtieq jara iktar tagħlim inklussiv fuq skala nazzjonali u iktar riċerka għal beneficiju tal-ġenerazzjoni li ġejja u għalhekk il-proposti tagħna huma miftuħin għad-diskussjoni.

Il-Mudell Nordiku u l-Mudell ta' New Zealand

Is-soċjeta' li nghixu fiha hija waħda patrijarkali u minħabba f'hekk in-nisa, l-irgiel u l-persuni trans li jaħdmu fis-settur tas-‘sex trade’ huma trattati biss bħala persuni li jistgħu jiġu uzati u abużati kif jaraw xieraq minn min jixtri s-servizzi tagħhom. Allura, il-prostituzzjoni hija forma ta’ vjolenza, specjalment fuq in-nisa, peress li huma l-ikbar demografika fil-prostituzzjoni, ghax tinvolvi l-att tas-sess li m’huwiex kunsenswali. Għaldaqstant, hija ukoll dementit fuq is-soċjeta' għax tkompli thawwel sterjotipi li n-nisa huma biss ġisem għas-sess u li l-irgiel ma jistgħux jgħixu mingħajr l-att tas-sess għax hija dementit għal ħajnejethom. Kif ukoll inkomplu ngħallmu lit-tfal li ġerti nies fis-soċjeta' huma biss komoditajiet.

Il-Mudell Nordiku huwa mahluq fuq tlett pilastri li huma dawn:

- Li l-bejgħ tas-sess m’huwiex kriminali [Il-prostituti m’hum iex kriminali]
- Li tixtri s-sess huwa att kriminali
- Li jinħolqu servizzi ta’ ghajjnuna sabiex ikunu jistgħu joħorgu mill-prostituzzjoni bħal;
- Ghajjnuna għall-housing
- Ghajjnuna legali
- Ghajjnuna sabiex joħorġu mill-vizzju tad-droga
- Sapporġi psikoloġiku u emozzjonali
- Jingħataw edukazzjoni u training
- Jingħataw kura u ghajjnuna għat-tfal
- Isibu xogħol alternattiv u jiġi rijintegrati fil-komunita'
- Jingħataw l-protezzjoni.

Isostni ukoll li l-prostituzzjoni ma jistax jitqies bhala xogħol għax ma jimxiex mal-ligijiet tas-saħħa u l-harsien kif għandhu jkollu kull xogħol skond ir-regoli tat-Trade Unions. Għalhekk dan il-mudell ma’ jaqbilx li kull aspett tas-‘sex trade’ jigi d-dekriminalizzata għax tkompli xixerred il-messagg li m’hemm ebda hazen fil-prostituzzjoni u tkompli tagħmilha difficili biex jiġi ffurmati s-servizzi ta’ ghajjnuna.

Dan il-mudell jiffokka ukoll fuq l-edukazzjoni li għandha tingħata lil-pubbliku, billi jiġi ffurmatti programmi kontra l-bejgħ tas-sess u human trafficking, edukazzjoni għat-tfal, training specifiku lil-pulizija u lil-ħaddiema fid-dipartiment tas-Saħħa, servizzi tal-ghajjnuna konkreti bhal aġenziji u servizzi soċjali mgħammra sew u sapporġi kemm soċjali u ekonomiku lil dawk l-individwi li jaslu biex joħorgu mill-prostituzzjoni.

F’1999, l-Izvezja, biddlet il-ligijiet tagħha u dahlet l-Mudell Svediz, li llum il-gurnata nafuh bhala l-Mudell Nordiku. Sar dan, ghax wara hafna snin ta’ ricerka, raw li n-nisa kellhom jibghqu jew ddahħlu

fil-prostituzzjoni minhabba fatturi ta' marginalizzazzjoni socjali u ekonomici, l-abbuz sesswali, l-abbuz tas-sustanzi tad-droga, t-traffikar tan-nies u l-iskjavitù sesswali.

Il-mudell nordiku inbena fuq dawn il-punti ewlenin:

- Biex jitnaqqas is-suq tal-prostituzzjoni
- Biex jiffokkaw fuq is-sigurta' u l-ħarsien tal-individwi li qedghin fil-prostituzzjoni
- Biex juri r-rabta bejn it-traffikar u l-prostituzzjoni mill-kuncett tad-domanda għan-nies
- Biex jbiddel il-mentalita' tal-pubbliku u ta' dawk l-irgiel li gieli xraw xi servizzi sesswali biex jiskoragħixxu ruhhom biex jerghu jagħmlu dan.

Wara li ddahhal il-mudell, matul is-snien komplew bir-ricerka tagħhom u sabu li l-mudell:

- Kien effettiv fil-qasam ta' tnaqqis tas-suq tal-prostituzzjoni u fit-traffikar tan-nies għas-sess
- Il-prostituzzjoni tat-triq kien kwazi għeb
- Forom ohra tal-prostituzzjoni naqsu
- Naqas il-persentagg tan-nisa fil-prostituzzjoni
- Kien hemm iktar kooperazzjoni kollettiva bejn il-pulizija, tas-servizzi socjali u l-NGOs
- Ingħerali naqset id-domanda
- Ma kienx hemm zieda fil-prostituzzjoni meta bdew jagħmlu l-paraguni ma' pajjizi ohra li għad għandhom ligħejiet miftuhin fuq il-prostituzzjoni
- Iddahħlu ligħejiet godda rigward l-vjolenza f'relazzjoni intima u l-irgiel li jwetqu dan
- Informazzjoni iktar vasta fuq stupru
- Iktar servizzi socjali għal dawk in-nisa li qedghin jesperjenzaw il-vjolenza
- Dispożizzjonijiet aktar rigorūži rigward il-fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħol
- Iktar fondi ghax-xelters tan-nisa u iktar ricerka fuq il-vjolenza fuq in-nisa
- Stabbiliment fuq rapporteur nazzjonali fuq it-traffikar fin-nisa
- Linja nazzjonali għan-nisa li qedghin jesperjenzaw il-vjolenza.

Minkejja dan kollu, dawk li huma favur id-dekriminalizzajoni ta' kull aspett tas-'sex trade', specjalment l-ghaqdiet għad-drittijiet tas-'sex workers', stqarru li minħabba dan il-mudell x'aktarxi li l-prostituzzjoni spiccat 'underground' u li n-nisa qedgħin jiġu esposti għal-kundizzjonijiet iktar vjolenti. Pero, minn rapport li harget lis-'Swedish Institute' fl-2010, instab li ma kienx hemm moviment fil-prostituzzjoni allura din ma spiċċatx 'underground'. Kif ukoll, billi l-informazzjoni fuq is-servizzi sesswali fuq is-siti elettronici zdiedet, xorta ma kienx hemm evidenza li l-ammont ta' persuni fil-prostituzzjoni żdiedet. Madankollu, l-Izvezja hija wahda mill-pajjizi fejn b'mod generali kien hemm nuqqas fil-prostituzzjoni domestika u fit-traffikar tan-nies għas-sess u nuqqas ta' rgiel li jagħzlu biex jixtru servizzi sesswali. Minħabba s-sapport li għandhom in-nisa grazzi għal dan il-

mudell, jsibuha aktar faċċi biex jirrapportaw lil dawk li jigu jixtru s-sess lill-pulizija. Illum il-ġurnata, l-Izvezja hija pajjiz ta' riskju kbir għat-traffikanti minhabba l-Mudell Nordiku.

Skond dan il-mudell, il-vjolenza fuq ebda livell m'ghandha qatt tigi accettatta!

Wara l-Izvezja, dan il-mudell ġie implementat minn Norveġja, l-Islanda, l-Irlanda, Franza u l-Kanada. Kif ukoll huwa appoggjat mill-European Women's Lobby, il-Parlament Ewropew u bosta mill-għaqdiet lokali tan-nisa.

Il-Mudell tan-New Zealand

F'2003, ġie iffurmat l-'Prostitution Reform Act' fin-New Zealand li jistqarr li s-'sex work' ha jigi d-dekriminalizzat, filwaqt li din ir-riforma toffri iktar awtonomija u agenzija fizika lis-'sex workers'.

Dan l-mudell inbena fuq dawn il-punti ewlenin

- Li jkun hemm kuntratturi indipendenti
- Li s-'sex workers' joħolqu huma l-prezzijiet tas-servizzi
- Li s-'sex workers' jaħdmu skond is-sieghat u l-ġranet li jridu huma
- Li s-'sex workers' jagħzlu huma x'tip ta' ħwejjeg jilbsu waqt xogħolhom
- Li s-'sex workers' jiddeċidu huma x'tip ta' servizzi sesswali joffru
- Li s-'sex workers' jiddeċidu huma x'tip ta' reklamar huma lesti li jagħmlu
- Li s-'sex workers' jkunu mharsa taħt il-ligijiet tas-sahħha u l-ħarsien.

Dawn il-punti ntharrgu fuq il-premura li persuna; mara, raġel jew individwu trans, tagħzel li tidhol fil-prostituzzjoni skond ir-rieda tagħha, dik li tisejjah 'free choice'. Għalhekk dawn is-'sex workers' għandhom jigu mharsa kontra kull abbuż li jistgħu jesperjenzaw minħabba s-'sex trade', l-pimps u s-sistema legali li taħdem kontrihom.

B'hekk inħargu dawn il-punti ta' kif ha jaħdem il-mudell:

- Id-drittijiet tas-'sex workers' ha jigu rikonoxxuti u mharsa
- Is-'sex workers' awtomatikament ha jigu mharsa kontra kull forma ta' esplojtazzjoni
- Is-sahha u l-ħarsien tas-'sex workers' tingħatha importanza u iktar għarfien
- Jinholqu servizzi konkreti fis-settur tas-sahħha
- Protezzjoni akbar għat-tfal kontra l-esplojtazzjoni relattat mal-prostituzzjoni
- Il-prostituzzjoni u l-pimping jigu rikonoxxutti bħala xogħol normali taħt il-ligi u jħallsu t-taxxi
- Jsir tentativ biex titnaqqas il-vjolenza u l-istiġma'
- Paga ugħwali bejn il-pimps u s-'sex workers'

- Access facili għal-kondoms u biex isiru t-testijiet tal-HIV.

Minkejja dan kollu, wara li stabbilixxa ruħu l-mudell fil-ligi, r-riċerkaturi sabu li awtomatikament kien hemm żieda fid-domanda u li t-traffikar fin-nies kompla jizdied biex jkomplu jissodisfaw id-domanda kbira li kellhom. Dan kollu seħħi għax il-‘Prostitution Reform Act’ illegalizzat kull aspett tas-‘sex trade’. Din ir-riforma kompliet tistabblixxi li n-nies vulnerabbi, specjalment subsett tan-nisa, jistgħu jigu użati bħala bicca laham ghall-bejgh biex jissodisfaw lill-irġiel. Hekk il-mudell jsostni li r-raġel għandhu kull dritt għas-sess dejjem.

Matul is-snin, ir-riċerkaturi li huma kontra dan il-mudell sabu li:

- Kien hemm żieda kbira fil-hinijet u granet li jahdmu s-‘sex workers’
- Ntharrgu prezziżżejjet godda u multi godda
- Ĝie introdott il-‘all inclusive package’ fejn dawk li jixtru s-servizzi tas-sess jistgħu jagħmlu dak kollu li jridu
- Is-‘sex workers’ ma kellhomx dritt li jitkellmu kontra dak li kellhom jagħmlu fuq il-post tax-xogħol
- Is-sidien tan-negozju, il-pimps, kellhom il-kontroll fuq il-prezziżżejjet tas-servizzi u jieħdu d-deċiżjonijiet kollha huma
- Min jixtri, Il-punters, bdew jagħmlu li jridu
- Il-punters bdew jitkolbu li s-‘sex workers’ jagħmlu aktar milli suppost għal inqas ħlas
- Ma kienx hemm żieda fis-sigurta’
- Il-vulnerabbiltà tan-nisa zdiedet
- Kien hemm abbuż finanzjarju peress li l-pimps bdew jieħdu l-flus kollha huma
- Hadd ma jista jċempel lill-pulzija ghax il-linja ġiet imblukkata
- Ma kienx hemm konsegwenzi fil-ligi kontra dawk il-punters li huma vjolenti
- Is-‘sex workers’ bdew isibuha diffiċili biex jaċċessaw il-benefiċċji tal-qħad waqt il-perjodu tal-kummerċ baxx
- Il-gangs bdew jbiehu **lin-nisa għal-prostituzzjoni imma l-aqwa li jhalsu t-taxxi**
- żieda f’atti tas-sess li huma kontra l-ligi, bhas-sess mingħajr l-uzu ta’ kondom
- Il-prostituzzjoni svolgiet f’suq tax-xerrejja
- Il-maggoranza tal-persuni fil-prostituzzjoni kienu kollha nies fqar, nies Maori jew Asiatiċi, nies bla dar u nies ta’ kulur, nies vulnerabbi
- Il-kriminalită, l-fastidju sesswali u l-fastidju b’mod ġenerali kollha żdiedu
- Il-burdelli bdew jifthu f’postijiet residenzjali
- Fil-hinijet tal-iskola, it-tfal bdew jigu esposti għal kondoms mal-art u s-‘sex workers’ jistennew fit-toroq
- Ir-residenzi spicċaw jneħħu affarijiet bħal kondoms u siringi minn quddiem il-bibien tad-dar tagħhom

- L-uzu tad-droga, l-abbuż, il-kriminalita' organizzata u t-traffikar tan-nies komplew jzdiedu
- Programmi għas-servizzi tal-ġħajnuna kienu inezistenti
- Hames 'sex workers' gew maqtula
- Is-'sex workers' bdew jesperjenzaw iktar vjolenza, theddid ta' vjolenza, stupru u serq mill-punters
- Kien hemm zieda fis-'sex trade'
- Il-burdelli li kienu joperaw b'erbgha jew inqas 'sex workers' ma kellhomx ghafnejn jirreğistraw
- L-esplojtazzjoni tat-tfal kompliet
- It-tfajllet ta' taht l'eta' kienu qedghin jiġu traffikati għas-sess bil-mod ta' 'domestic trafficking'
- Is-'sex workers' li ghadhom taht l'eta' m'humiekk mharsa taht il-ligi 'Prostitution Reform Act'
- Il-legalizzazzjoni tal-prostituzzjoni għenet biex jzdied it-traffikar fi New Zealand stess
- L-iskjavitù sesswali kienet qed tiġi legittimizżata
- Saħħaħ il-kultura tal-istupru
- Id-dekriminalizzazzjoni hija detriment tad-drittijiet umani.

Minhabba dawn il-problemi kollha li jgħib mieghu dan il-mudell, il-gvernijiet kollha li daħħlu dan il-mudell issa qed jaffaċja dawn il-konsegwenzi u qedghin jippruvaw jirrangaw l'affarijiet.

Wara New Zealand, dan il-mudell ġie implementat mil-Olanda, l-Ġermanija, u n-New South Wales, fl-Australja. Kif ukoll huwa appoġġjat mis-'sex industry'.

Proposti

Eta' legali ghal kunsens biex taħdem fil-qasam tal-prostituzzjoni

1. Bhala grupp ilkoll flimkien ħarisna u analizzajna bosta ġurisdizzjonijiet fejn il- prostituzzjoni hija legali kif ukoll lejn il-mudelli nordici u dak ta New Zealand u ħriġna bil-konkluzjoni li l- età legali biex persuna jkun jista jipprattika dan it- tip ta xogħol għandu jkollu minn tal-inqas 18 -il sena.

Iddecidejna dan bhala grupp minhabba l- fatt li f' pajjizi fejn il- prostituzzjoni hija regolata, il- ligi li tippermetti li persuna jagħmel dan it- tip ta xogħol hija ta 18. Persuna ta' 18 hija globalment ikkunsidrata bhala adulta u bijologikament persuna ta' din l- età hija kapaci bizżejjed biex tiehu d-decizjonijiet ghaliha nnifisha u f' cirkostanzi bhal dawn il- persuna in kwistjoni trid tkun hi li taccetta u tiddeciedi ghaliha nnifisha mingħajr ma jkun hemm influwenzi minn persuni ohra jew inkella jkun hemm persuni li jieħdu deċiżjonijiet bhal dawn ghall-persuni ohra.

Meta ġejna biex nieħdu din id-deciżjoni, rajna kif ukoll hadna inkonsiderazzjoni l-ligi tal-kunsens li giet riċentament emendata fil- Parlament Malti fejn l-eta tal-kunsens sesswali niżżlet għal dik ta' 16 -il sena kif ukoll tagħat bosta drittijiet liż-żgħażaq ħ ta' 16 iżda minkejja dan kollob, bhala grupp ma naqblux li f' dawn iċ-ċirkustanzi persuna ta 16-il sena għandu jkollha s-setghat legali biex tagħmel dan it- tip ta xogħol. Ilkoll nafu li l- prostituzzjoni huwa cirku li la darba tidħol fis, diffici li ħafna toħrog minnu u jgor्र mieghu hafna riperkussjonijiet u li bhala grupp, wara li tkellimna ma oqsma differenti qbilna li presumi li għandhom inqas minn 18- il sena mghandhomx ikunu esposti biex jipprattikaw dan it- tip ta' xogħol. Sakemm tilhaq certu eta', il-bniedem ikun għaddej minn ħafna tibdiliet u żviluppi kemm fizċi kif ukoll mentali u rajna li minn kien espost ghall- prostituzzjoni, din ġalliet effett qawwija fuqhom fl- izvilupp tagħhom, u dan jidher iżjed bil-qawwa fuq adoloxxenti u persuni zghar li kien ddaħħlu fiċ-ċirku tal-prostituzzjoni minn età relattivament żgħira.

Is-soċjetà, fl-oqsma differenti li joħolquha għanda tkun ta eżempju u sors ta tagħlim għal tfal u żgħażaq u dan għandu jsir permezz ta' edukazzjoni b' saħħitha li tkun taf tgħallek u tgħarrraf tfal u żgħażaq bir- riperkussjonijiet kbar u ibsin li l-prostituzzjoni iġġib magħha. Aħna rridu nkunu li nwasslu l-messaġġ biex inbegħdu iż-żjed liż-żgħażaq milli jaqbdu din it- triq iżda għandhom jiż-żviluppaw il-ħiliet differenti tagħhom biex jilħqu l-potenzjal tagħhom u jsegwu karrieri li jagħtuhom sodisfazzjon mingħajr ma jkunu esposti ghall- periklu.

Saħħha

Minħabba l-istigma li teżisti kontra l-prattika tal-prostituzzjoni, wieħed facilment jista' jinduna li hemm nuqqas ta' għarfien u edukazzjoni rigward il-bżonnijiet relatati mas-saħħha fost l-individwi involuti f'dan l-att. Dan-nuqqas iwassal għat-teħid ta' mard relatati mal-att sesswali li, jekk wieħed ikollu aċċess għall- edukazzjoni xierqa, jista' facilment jiġi evitat. Għalhekk, f'konformita' mal- għanijiet ta' dan l-abbozz, dawn il-miżuri jistgħu jiġu kkunsidrati sabiex is-sitwazzjoni kurrenti tiġi mtejba:

1. Wieħed għandu jagħraf il-bżonn ta' iktar sezzjonijiet informattivi rigward is-servizzi digħi' offruti, bħall-“Genito-Urinary (GU) Clinics”, il-“Morning After Pill” u l-kontracettivi, kif ukoll li jiġi pprovdut iktar informazzjoni ġenerali dwar is-saħħha sesswali.
2. Għandhom jinħolqu programmi tar-rijabilitazzjoni għal persuni li jiġu affettwati b'mod negattiv minħabba kwistjonijiet relatati mal-prostituzzjoni, bħall-abbuż tad-drogi u problemi ta' saħħha mentali.
3. Huwa xieraq li kull min ikun involut f'xi xogħol li għandu x'jaqsam mal-prostituzzjoni jingħata l-għażla li ma jibqax parti minn dan il-qasam. Għaldaqstant, għandhom jinħolqu “exit programs” għal dawk kollha li jieħdu din id-deċiżjoni u li jkollhom bżonn l-għajnejna sabiex iwettquha.
4. Għandu jkun hemm iktar edukazzjoni rigward il-kunċett ta’ “safe sex and consensual sex” minn eta' iż-ġħar, sabiex jiġi evitat kemm jista' jkun il-mard sesswali.
5. Għandha tkun ħaġa meħtieġa mil-liġi li kull min jaħdem f'dan il-qasam għandu jkollu “check-ups” regolari. Dan sabiex il-ħaddiema jiġu cċertifikati li mhumiex qeqħdin isofru minn mard sesswali, u li jistgħu jkomplu b'xogħolhom.
6. Bħala klijent, wieħed għandu wkoll jieħu f'idejh ir-responsabbilta' li, bħall-ħaddiema, ikollu “check-ups” regolari, sabiex ma jpoġġix lill-ħaddiema f'pożizzjoni detrimentali għal saħħithom.
7. F'każ fejn l-aġġent tal-ħaddiema jweġġagħhom fiżikament, għandu jkun hemm pieni kriminali ħorox għalihom.
8. Għandha tkun għażla legali għall-ħaddiem li jtella' l-aġġent il-Qorti f'każ li dan tal-aħħar jipprova jisfurzah biex iwettaq xi att li jkun ta' detriment għas-saħħha tiegħi.
9. Għandu jkun hemm “unit” speċjali fil-forzi tal-pulizjia għall-każijiet ta' abbuż bejn l-aġġent u l-ħaddiema tiegħi. Nistgħu nikkumparaw u nħarsu lejn il- ligi li tigi prattikata ġewwa l- Iżvezja li tista' tkun ta' eżempju li nistgħu nimxu miegħi.

Fastidju Sesswali

Bħala Għaqda taż-Żgħażagħ, aħna nemmnu bis-sħiħ u niddefendu l-ugwaljanza, nemmnu li l-fastidju sesswali huwa ksur intollerabbi u inacċettabbli tad-dinjità ta' kullhadd. Għalhekk, aħna ma nittollerawx l-ebda forma ta' fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħol. Is-soċjetà tagħna għandha d-dmir li tirrispetta u tissalvagwardja dawn il-principji. Il-ħaddiema li jaħdmu fis-settur tas-sess li jaqgħu vittmi ta' fastidju sesswali jeħtieg li jkollhom faċilita' fejn jistgħu jirrappurtaw tali trattament hażin.

L-ghanijiet principali huma:

1. Biex jiġi żgurat trattament rispettabli għal persuni li jaħdmu fis-settur tas-sess;
2. Biex tassigura d-dinjità, il-benessri u l-iżvilupp personali tal-individwi li qedgħin fil-prostituzzjoni;
3. Biex jiġi żgurat li l-imsemmija impiegati milli jiġu vittimizzati meta jitressaq ilment ta' fastidju sesswali. Niproponu li l-vittmi jingħataw informazzjoni dwar il-mezzi biex ifixxu għajnuna. Jeħtieg li l-każijiet kollha ta' fastidju sesswali jiġu ttrattati b'mod kunfidenzjali u jeħtieg li jittieħdu proċeduri legali dixxiplinarji serji;
4. Li titrawwem l-integrità fis-soċjetà tagħna u ambjent sigur, li jipprevjeni kull okkorrenza ta' fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħolijiet kollha.

Id-definizzjoni ta' fastidju sesswali li tinsab fl-artikolu 9 (1) tal-Att dwar l-Ugwaljanza għall-Irġiel u n-Nisa, Kapitolu 456 tal-Liġijiet ta' Malta: Mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet tal-artikolu 29 (2) L-Avviż Legali 181/2008, Aċċess għal Oġġetti u Servizzi u l-Provvista tagħhom (Trattament Ugwali) (li jiddeskrivi l-illegalità ta' fastidju sesswali fil-provvista ta' servizzi), ikun illegali li kwalunkwe persuna tagħmel fastidju sesswali fuq persuni oħra, jiġifieri:

- Li persuni oħra jiġu soġġetti għal att ta' intimità fiżika;
- Jitolbu favuri sesswali minn persuni oħra;
- Li persuni oħra jiġu soġġetti għal kwalunkwe att jew imġieba b'konnotazzjonijiet sesswali, inkluži kliem mitkellma, ġesti jew il-produzzjoni, wiri jew cirkulazzjoni ta' kliem bil-miktub, stampi jew materjal ieħor, fejn l-att, il-kliem jew l-imġiba mhux aċċetata jew approvata mill-persuna soġġetta u jistgħu raġonevolment jitqiesu bħala offensivi, umiljanti jew intimidanti lill-persuni li lilhom qed taffetwa;
- Il-persuni hekk suġġetti jew mitluba jiġu ttrattati b'mod inqas favorevoli minħabba din iċ-ċaħda jew sottomissjoni ta' dawn il-persuni għal din is-suġgezzjoni jew talba, jista' raġonevolment jiġi antiċpat li dawn il-persuni jiġu hekk ittrattati.

Dan t'hawn fuq mħuwiex eżawrjenti u m'għandux jitqies bħala tali. Biex iseħħ fastidju sesswali, l-imġiba sesswali m'għandhiex tkun mixtieqa. L-interazzjoni sesswali, il-flirtrazzjoni, l-attrazzjoni jew il-ħbiberija li huma mistiedna, reċiproċi, konsenswali jew reċiproċi m'hixiex fastidju sesswali.

Edukazzjoni

L-edukazzjoni hija l-aqwa għodda li nistaw nużaw biex nedukaw is-socjeta' tagħna, miż-żgħir sal-kbir. Għandna bżonn nedukaw lit-tfal minn ta' eta' zghira fuq ir-relazzjonijiet. Inkomplu nsahhu din l-edukazzjoni huma u jikbru billi jitgħallmu dwar is-sahha sesswali kif ukoll ir-realtajiet li jduru mal-prostituzzjoni. Aħna bhala partit nemmnu li fl-iskejjel m'hemmx bizzżejjed tagħlim rigward dan is-sugett u għaldaqstant hemm bżonn li jiġi introdott dan it-tagħlim. L-edukazzjoni fuq is-sahha sesswali magħħndiex tieqaf sal-bieb tal-iskola imma tkompli ukoll biex tilhaq il-bqija tas-soċjeta'. Il-kampanji nazzjonali għandom ikunu ta' għodda biex nedukaw is-soċjeta'. Għalhekk aħna:

1. Nipproponu li s-suggett tal-prostutizzjoni jigi mghallek fl-iskejjel sekondarji inkluz fis-suggett mis-sillabu f'year 11. Dan ghaliex l-istudenti jkunu diga tghallmu dwar l-gharfien tal-mard sesswali, il-process u l-funzjonijiet tal-bniedem u anke jkun izjed matur fuq is-suggett.
2. Iktar għarfien dwar kif persuna sesswalment attiva tista' tipprotegi lilha innifisa mill-mard sesswali kif ukoll tagħrif fuq is-servizzi li hawn offruti mill-gvern biex isiru check ups regolari. Għalkemm hawn bosta ċentri tas-sahħha fejn wieħed jista' jagħmel it-testijiet, ftit huma dawk li jiċċekjaw saħħithom regolari. It-tema tal-edukazzjoni sesswali m'għandniex inqisuhha bħala "taboo" iż-żda bħala opportunita' biex nedukaw lit-tfal minn eta' zghira ħalli niprevjenu.
3. Hemm bżonn li fl-iskejjel isiru lezzjonijiet informattivi mhux biss fuq kif tieħu ħsieb saħħtek imma iridu jsiru ukoll lezzjonijiet informattivi fuq affarijiet bħal pill, morning after pill, kondoms, IUD etc.
4. Nipproponu li issir kampanja nazzjonali fejn tolqot il-punti importanti fuq iċ-ċirku tal-prostituzjoni u toħloq kuxjenza dwar is-sahħha sesswali.

Tagħrif sesswali għal persuni b'dizabbilita'

Tagħraf li l-Konvenzjoni tal-Ğnus Magħquda għad-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità tistabilixxi d-dritt ta' Persuni b'Diżabilità għal relazzjoni u li jwaqqfu familja, fost ohrajn f'artiklu 23. Kif ukoll Il-Kummissjoni għad-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità f'Malta tishaqq, fl-Att dwar Persuni b'Diżabilità, li kull persuna b'diżabilità għandha d-dritt li tilhaq il-milja tal-kapaċitajiet fiżiċi, sesswali, riproductive, emozzjonali, soċjali, artistici u intellettuali tagħha.

1. Tipproponi li jsir iktar ricerka fuq kif in-nies b'diżabbilita', peress li hemm diversi diżabbilitajiet, kif jistgħu jwettqu u jesperenzaw l-atti sesswali
2. Tinkoragġixxi diskussjonijiet serji u l-ghajnuna tal-esperti fil-qasam tas-sess biex jkomplu jifthu fuq dan is-suġġett peress li għadhu pjuttost taboo fis-socjeta', specjalment f'Malta.
3. Tispera illi l-iskejjel ikunu l-ewwel opportunità sabiex ssir iż-żejjed tagħlim miftuh fuq l-irwol tas-sess fil-ħajja ta' kull individwu, anke għall-individwi b'diżabbilita, biex b'hekk titnaqqas it-taboo.
4. Tifhem li mhux kull persuna b'diżabbilita' tkun lesta għall-implikazzjonijiet emozzjonali li jgħib miegħu is-sess. Għalhekk hemm bżonn ta' counselling mogħti b'mod partikolari lill-persuni b'diżabbilita', fejn wara li jigu mogħtija kull tagħrif, jkunu jistgħu jieħdu d-deċizzjoni ta' kif jixtiequ jkomplu bil-ħajja sesswali tagħhom bilmod li jkunu komdi huma.
5. Tipproponi li jkun hawn iktar hajr għal-esperti biex jiffukkaw fuq l-bżonnijiet sesswali tan-nies b'diżabbilita, kif hawn tiga għan-nies li m'għandhomx diżabbilita'.
6. Tipproponi li jkun hemm post apposta għal dan is-servizz fejn il-persuni esperti li ha jkunu qedgħin jagħtu dan is-servizz, jkun f'ambjent tranquil u sikur biex b'hekk ma jsir ebda abbuz u jigi assigurat l-benesseri tal-persuni b'diżabbilita li jagħzlu li jagħmlu użu minn dan is-servizz.
7. Tinkoragġixxi li jsir mezz ta' kif persuni b'diżabbilita' għandhom jingħatu l'ghajnuna meħtiega filwaqt li jiġi inkorraguti biex joħolqu relazzjonijiet u jinkludu rwieħom fis-soċjeta.

Partecipanti

Jennifer Polidano

Dejan Darmanin

Martina Farrugia

Katrin Busuttil

Justine Xuereb

Kendrick Bondin

Leon Chetcuti

Emma Sammut

Matthew Seychell